

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udvalgte værker

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Udvalgte værker", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 415. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-blich07-shoot-idm139805836660336.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

1.

Den første afdeling, til og med uddraget af *Sommerreise i Sverrig* (side 269), begynder og slutter med tekster som er utvetydigt humanistiske, d.v.s. præget af en livsanskuelse som bygger på det menneskelige muligheder. Men den rummer også tekster som mere tjener til at vise den blicherske humanismes begrænsninger, eller som rent ud må betegnes som antihumanistiske.

Det gælder bl.a. de to små opsatser "Om Herredsfogdernes Bopæle" og "Om Legestuer", hvori omsorgen for den jævne bondes retsbeskyttelse er omvendt proportional med vurderingen af tyendeklassens moral. Og det gælder afhandlingen "Om Natmændsfolkene" som anviser brutale midler i en human hensigt: at assimilere en foragtet og udstødt minoritet med det danske samfund. Den danner en påfaldende kontrast til det idealiserende syn som i flere af novellerne anlægges på taterne, f.eks. i "Kjeltringliv" (I 396) og "De Udøbte" (II 305).

I skærende modsætning til Blichers forsvarsskrifter for jøderne i 1813 - forøvrigt hans første trykte prosatekster - står de to aggressive avisartikler fra 1838-39: "Mosaiterne, som Stænder-Deputerede" og "Ikke saameget til B. R. og Syskind...". De er en fortsættelse og optrapning af den mere moderate antijødiske holdning han lægger for dagen i artiklen "Betænkninger". I den afviser han, i lighed med bl.a. Frederik VI og biskop Øllgaard i Viborg, tanken om at give jøderne 416 valgbarhed til stænderforsamlingerne. Artiklen fremkaldte modindlæg som fik ham til at skærpe sine angreb, både i indhold og form. Nye indsigelser forstærkede yderligere hans aggressioner og drev ham ud i en ret vulgær debatform. Den egentlige årsag til det bratte omsving skal utvivlsomt søges i hans vrede mod den jødiske nationaløkonom C. N. David som han aldrig tilgav den hårde kritik af *Danmarks nærværende Tilstand*; jfr. note til "En Røst..." og "Ikke saameget..."